INSTITVTI-ONES HEBRAICAE,

autore Alano Reſtaldo Cali-
gnio, Hebraicarum li-
terarum profeſ-
ſore Regio.

PARISIIS.

Apud Christianum Wechelum ſub ſcuto Baſilienſi, in uico Iacobæo: & ſub Pegaſo, in uico Bellouacenſi.

Anno M. D. XLI.

D. Petro Ca-
STELLANO TVTELENSIVM
Epiſcopo, Alanus Reſtaldus Caligni us, Regius Hebraicarum litera- rum profeſſor, Sal.

CVm per hoſce dies mecū paulò accuratius conſiderarē uetus meum Hebraicarum literarum ſtudium cum munere publico hodie coniunctum eſſe, ingenui animi eſſe duxi, teſtari omnibus literarum ſtudioſis hoc honoris cumulo uigilantiorē & diligentiorem (ut certè æquum erat) redditam fuiſſe noſtram induſtriam. Nā mihi nulla ratione probari poſſunt, qui ubi prouincia aliqua diu optata potiti ſunt, quaſi iam præteriti inmemores, & futuri prorſus ſecuri, ſegniores protinus efficiuntur, ſtudio illi minimè reſpondentes

quo flagrare uidebantur, cùm prouinciam ipſam ornandam & adminiſtrandam totis uiribus peterent & ambirent. Qui uerò hoc facere ſolent, quàm acuta ſimilitudine ſuæ deſidiæ patrocinētur & blandiātur, paucis dicam. Aiunt huiuſmodi homunciones iudicio acri ſcilicet & prudentia magna præditi, eos qui in repub. gradum aliquem conſecuti ſunt, & in ea excolenda aliquo numero habentur, imitari debere nautas atque adeò uectores ipſos, qui quum poſt fluctus & procellas & uehementem illum nauis motum, in tutum aliquem portum tandem ſe receperunt, ſuaui & amica quiete perfruuntur, in utrãque aurem (quod aiunt) dormientes. Sic inquiunt, qui poſt longos labores ſtudiorũ, poſt incredibiles uigiliarum moleſtias, poſt noctes multas ſine ſomno, maximo ualetudinis incommodo tranſactas: poſt ſitim, poſt

eſuriem, poſt calores, poſt frigora: prouin
ciam in republica ſortiuntur ſuis ſtudijs
conſentaneam, ocio aliquantiſper indulge
re debent, & quieti tranquillitatique ſer-
uire, ut liberiore illo ocio reſarciant, quod
pertinacibus ſtudijs de ualetudine & cor
poris uiribus amiſerunt. Valeant ta-
lia conſilia cum ſuis autoribus quæ ad pi-
gritiam & perditum ocium potius inui-
tant & hortantur quàm iuuẽt. Quantùm
ſanè ad me attinet, præſtantiſsime Epiſco
pe, iſtorum hominum ſuaſiones & admo-
nitiones nunquàm ſequar, quin potiùs ad
conſilium tuum utiliſsimum & ſaluberri-
mum me totum componam, quod certè eſt,
ut Spartam quam ſum nactus ornem quã-
tum ferent uires, & illuſtrem. Quam rẽ
ſumma adhibita cura (modò Deus adſit)
ſum facturus. Vt autem cumulatæ & au-
ctæ noſtræ diligentiæ aliquod ſpecimẽ e-
damus, Inſtitutiones noſtras Hebraicas

 ante

ante octo annos utcunque à nobis ſcriptas καὶ ἀνωνύμως publicatas, nunc multò ſtudioſiùs appenſas & multis locis locupletiores factas rurſus emittimus, ut apud te linguæ Hebraicæ peritiſſimum, noſtram induſtriam acceſſione huius muneris publici multis numeris amplificatam eſſe fideliſſimè teſtẽtur, quibus tale aliquod de nobis teſtimonium dicentibus credes: ut ubi intellexerimus te dignatum noſtras Inſtitutiones iſta fide, ad alia maiora & utiliora nos accingamus. Sed ne diutius interpellẽ grauia illa tua ſtudia, quibus ſapientiſſimo, καὶ φιλολογωτάτῳ Regi ſyluam acroamatum omnis generis ex optimis quibuſque Hebraicis, Græcis & Latinis autoribus decerpere, colligere, & reponere ſoles, iubebo te quamplurimùm ualere, illud unum adijciens me nihil hodie antiquius habere, quàm ut à te perpetuò amer.

Vale rurſus.

Hebraicarum literarum

Poteſtas	Nomen		Figura
	אָלֶף	Aleph	א
b	בֵּית	Beth	ב
g	גִּימֶל	Ghimél	ג
d	דָּלֶת	Dáleth	ד
h	הֵא	He	ה
v *conſonans*	וָו	Vaf	ו
z	זַיִן	Záiin	ז
	חֵית	Heth	ח
t	טֵית	Teth	ט
i *conſonans*	יוֹד	Iod	י
c	כַּף	Caph	כ ך
l	לָמֶד	Lámed	ל
m	מֵם	Mem	ם מ
n	נוּן	Nun	נ ן
ſ	סָמֶךְ	Sámech	ס
	עַיִן	Ain	ע
p	פֵּא	Pe	ף פ

Poſteriores figuræ fine dictionũ occupãt.

Hebraicarum literarum

Poteſtas	Nomen	Figura
tſ	צָדֵי Tſadé	ץ צ
k	קוּף Koph	ק
r	רֵישׁ Res	ר
ſ	שִׁין Sin	ש
t	תָו Taf	ת

De literis אחע

א aſpirationem indicat proferédam leniùs quàm h Latinorum, ח autem & ע denſiores, ſed quas nec Græcis nec Latinis literis exprimas: audiendus eſt igitur qui bene proferat.

De litera ש

ש cum in ſiniſtro cornu punctulum gerit, ſono conuenit cum ס: quando verò in ſiniſtro, craſsiùs ſiue ble

ſiũs

ſiùs profertur.

Vbi proferantur literæ.

Fiunt ſibilli, id eſt, literarum poteſtates, dum flatus è pulmone exiens inſtrumentis organicis comprimitur, detinetúrque ne rectà & liberè egrediatur. Si gutture, fit ſonus literarum אֲהֱחַע, ſi palato, גִיכַק, ſi lingua, דַטְלֵנַת, ſi dentibus, זַסְשְׁרַץ, ſi labiis, בוּמַף.

De literis אֱהֱוִי

Nihil ſonant hæ quatuor literę, niſi ſub ſe habeát aut proximè poſt ſe, aliquod ex punctis illis, quibus nunc vtũtur Hebręi vice vocalium.

De Pun-

De punctis vocalibus.

Vocalia puncta in quinque magna diuiduntur & quinque parua.

Parua				Magna
Patháh	בַ	a	בָא	*Kaméts*
Segól	בֶ	e	בֵי	*Tſeri*
Hiríc paruũ	בִ	i	בִי	*Hiríc magnũ*
Kamétz paruũ	בָ	o	בוֹ	*Hólem*
Kibbúts	בֻ	u	בוּ	*Suréc*

De Seuá & vbi legatur.

Eſt & aliud punctum, quod, vt inquit Kimhí in grammatica illa abſolutiſsima quã inſcripſit Miclól, his decem ſubſeruit. Legitur enim aliquando, aliquando verò non legitur, idque pro commoditate lectionis. Legitur autem,

Quando

Quando ſcribitur ſub prima litera dictionis, vt דְּבָרִים,id eſt,verba:
Quando proximè ſequitur magna puncta,vt פָּקְדוּ viſitauerunt.
Sub litera dagheſſata, non in fine dictionis,vt פִּקְדוּ viſitate:
Quando habet alterū Seuá ante ſe in medio dictiōis,vt יִפְקְדוּ viſitabūt
Quando eadem ſequitur litera, vt הַלְלוּ laudate:
Quando habet aliquod pūctum ſecum adiunctum ſub eadem litera, vt עוֹלְלִים paruuli.
Aliàs nunquàm legitur,ſed literam eā ſub qua ſcribitur, trahit ad præcedentem ſyllabam.

Qua voce legatur Seuá.

Iam apud nos obtinuit vſus vt ſemper legatur per e breuiſsimū, niſi

ſi dilatetur aliquo puncto, ad cu-
ius vocem pronunciari debeat, vt in
פֹּעֲלִים legitur per a.

De Daghés.

Daghés in omnibus literis ponitur
pręterquàm in אהחע & ר, & earum
ſonum congeminat. Tamen in li-
teris בגד כפת dum ſyllabam inci-
piunt, tantùm indicat ſonum paulò
robuſtiorem: illo enim abſente le-
niùs, bleſiùs & molliùs proferendæ
ſunt: nempe ב vt β ſiue v conſonās,
ג vt γ ſiue gh, ד vt δ ſiue dh, כ vt χ
ſiue ch, פ vt φ ſiue ph, ת vt θ ſi-
ue th.

De parti-

DE PARTIBVS orationis.

HAbent Hebræi tres orationis partes שֵׁם, id eſt, Nomen: פֹּעַל, id eſt, Verbum: & מִלָּה, id eſt, conſignificatiuum, quod dialectici ſyncategorema vocare ſolent.

De Nomine.

Accidunt Nomini, Qualitas, Genus, Numerus, Figura, Species, Caſus & Declinatio.

De Qualitate.

Qualitates Nominum ſunt duæ, propria & appellatiua: propriæ ſunt Qualitatis illa Nomina, quę vnicam rem ſignificant: appellatiuæ verò, quæ plures.

De Genere.

Genera Nominum ſunt tantùm duo, maſculinũ & fœmininum: Fœminina ea ſunt quæ terminantur in ה præcedẽte ָ vt צְדָקָה iuſtitia, vel in ת, vt תִּפְאֶרֶת pulchritudo. Maſculina verò ſunt ea quæ alias habẽt terminationes, vt דָּבָר verbum, צַדִּיק iuſtus, גָּדוֹל magnus, & c. Notabis interim fœminina à maſculinis ferê ſemper formari, addendo ה præcedente ָ vt â טוֹב bonus, fit טוֹבָה bona.

De Numero.

Numeri Nominum ſunt tres, ſingularis vt אֶלֶף mille, dualis vt אַלְפַּיִם duo millia, & pluralis vt אֲלָפִים plura millia quàm duo: nõ tamẽ omnia nomina per dualem Numerum

merum declinantur,ſed ea ſolú quę deſignant res natura geminas, vt עֵינַיִם, oculi, יָדַיִם manus, רַגְלַיִם pedes,&c.

Formatur autem dualis numerus à ſingulari adiecta ſillaba יִם præcedé te -, vt à יָד manus fit יָדַיִם duæ manus: pluralis autem à ſingulari addé do in maſculinis Nominibus יִם præcedente hiríc, vt à צַדִּיק iuſtus fit צַדִּיקִים iuſti: in fœmininis autem mutando ſyllabam, a, in oth, vt à צְדָקָה iuſtitia fit צְדָקוֹת iuſtitiæ.

De Figura.

Figurę Nominum ſunt duę, ſimplex, vt בַּיִת domus, & cõpoſita, vt בֵּיתְאֵל domus dei.

De Specie.

Species Nominum ſunt duę, pri

mitiua & deriuatiua: primitiuę Speciei ſūt ea Nomina quę à nulla alià orationis parte deriuantur, vt אֶרֶץ terra, deriuatiuę verò quę ab alia deſcendunt, vt זִכָּרוֹן memoria, à זָכַר meminit.

De Caſu & Declinatione.

Indeclinabilia ſunt omnia Hebræorum Nomina, idque in omnibus numeris: Caſus autem dignoſcūtur partim ex oratiõis cõtextu, vt סֵפֶר אָבִי liber patris mei, partim verò per Articulos aut Præpoſitiones præpoſitas, vt dicturi ſumus quum Articulos explicabimus.

Adnotatio.

Circunloquuntur Hebræi, Comparatiuum quidèm per יוֹתֵר, id eſt, plus, & מִן, id eſt, quàm, vt אַתָּה

נִכְבָּד

נִכְבָּד יוֹתֵר מִמֶּנִּי, id eſt, tu es honorabilis plus quàm ego: Latinè, tu es me honoratior: ſuperlatiuum verò per מְאֹר, id eſt, valde: vt בָּזוּי אַתָּה מְאֹר, id eſt, cõtemptus tu (eris) valde: id eſt, tu futurus es omnium cõtemptiſsimus.

De Verbo.

Accidentia Verbi ſunt hęc, Modus, Tempus, Numerus, Perſona, Genus, Species, Figura & Cõiugatio.

De Modis & Temporibus.

Modi Verborũ ſũt tres, Indicatiuus Infinitiuus, & imperatiuus: Tẽpora quatuor, Præteritum, Benoni, Paúl, & Futurũ: ſolẽt aũt cũ Tẽporibus Modos cõpræhendere: dicunt enim ſe habere ſex tempora, Prĝteritum,

benoni, Paúl, Infinitiuum, Imperatiuum, & Futurum.

Faciliora ſunt hæc omnia quàm vt egeát expoſitione, niſi ꝙ Hebræa dictio בֵּינוֹנִי Latinè verti poteſt Intermedium: ſic autem appellatur hoc Tẽpus (quáquàm Verbũ non eſt, ſed Participium) ꝙ ex Præterito & Futuro conſtituatur, ſiue quòd partem capiat à præteritò tempore, & partem à Futuro: à Latinis adpellatur Præſens. Paúl quoque tempus eſt (licet ſit Participium) quo deſignatur aliquid præterito quidẽ tempore factum eſſe, ſed quod adhuc ſit, vt ita dicam, in eſſe ſuo, vt הַבַּיִת בָּנוּי, id eſt, domus ædificata: ſi iam eſſet diruta, nõ poſſes vti hoc Tempore, ſed dicendum eſſet,

הַבַּיִת נִבְנָה per Præteritum coniugationis נִפְעַל.

De Numero.

Numeri Verborũ ſunt duo: Singularis, vt פָּקַד viſitauit, & pluralis, vt פָּקְדוּ viſitauerunt.

De Perſona.

Perſonæ ſunt tres: tertia (hoc enim ordine Perſonas collocant) vt פָּקַד viſitauit: ſecunda, vt פָּקַדְתָּ viſitauiſti, & prima, vt פָּקַדְתִּי.

Illud quoque notandum eſt, Beno ni & Paúl omnibus Perſonis eſſe cõmunia: nã ſi Pronomini tertiæ Perſonæ coniungantur (vel ſi nullum habeant adiunctum Pronomen, vt אֲנָשִׁים פּוֹקְדִים, id eſt, homines (ſunt) viſitantes) ſunt tertię, vt הוּא פּוֹקֵד ille viſitans, ſ. eſt, id eſt, ille vi-

ſitat: ſi ſecundæ ſunt ſecundæ, vt אַתָּה פּוֹקֵד tu viſitans.ſ. es, id eſt, tu viſitas: ſi primæ ſunt primæ, vt אֲנִי פּוֹקֵד ego viſitans .ſ. ſum,id eſt, ego viſito,& ſic de aliis.

De Genere.

Genera Verborum ſunt duo, maſculinum & Fœmininum. Siquidem Hebręa Verba non ſunt,vt Latina, omnium Generũ, ſed ſunt vel maſ culini Generis, vt פָּקַד viſitauit vir, vel fœminini, vt פָּקְדָה viſitauit mu lier: ſunt tamen quædam Perſonæ vtrique Generi cõmunes, vt פָּקַדְתִּי viſitaui ego vir, vel ego fœmina.

De Specie.

Species Verborum ſunt duę, pri mitiua vt פָּקַד, & deriuatiua vt דִּבֵּר locutus eſt, à דָּבָר verbum, ſermo.

De Figura.

Figuræ Verborum ſunt duæ, ſim plex vt פָּקַד viſitauit, & compoſita, vt פְּקָדוֹ viſitauit eum.

De Coniugatione.

Sunt apud Hebræos ſeptem Cõiugationes, per quas vnum idémque Verbum coniugari poteſt, & voce, & ſignificatione nonnihil immutata.

Coniugatio קַל.

Prima coniugatio ſolet à nonnullis appellari קַל .i. expedita, ꝙ nullam habeat addititiam literam Coniugationis indicem, nec admittat in ſecũda radicali litera daghés forte. Dicitur etiam coniugatio פָּעַל quòd hoc Verbũ, vetus grammaticorum Hebręorũ paradigma fuerit in pri-

ma cõiugatione, vt in reliquis omnibus, quæ ob id quoque ab hoc paradigmate nomenclaturam & denominationé ſortitę ſunt. Habet aút hęc prima Cõiugatio ſub פּ .i. prima radicali litera ָ ,& ſub ſecúda, ַ vt פָּקַד viſitauit. Eſtq; ꝓpriè Verborum neutrorum ſiue intranſitiuorum vt הַנַּעַר עָמַד ſtetit puer: aliquando tamen etiam actiuorum, vt פָּקַד אֶת־הַנְּעָרִים viſitauit pueros.

EXEMPLVM.

Benoni.		Præteritum.	
פּוֹקְדִים	פּוֹקֵד	פָּקְדָה	פָּקַד
פּוֹקְדוֹת	פּוֹקְדָה	פָּקַדְתְּ	פָּקַדְתָּ
	פּוֹקֶדֶת		פָּקַדְתִּי
Paúl.			פָּקְדוּ
פְּקוּדִים	פָּקוּד	פְּקַדְתֶּן	פְּקַדְתֶּם
פְּקוּדוֹת	פְּקוּדָה		פָּקַדְנוּ

פִּקְדוּ פְּקוֹדְנָה Infinitiuus.

Futurum. פָּקוֹד vel פְּקוֹד

יִפְקוֹד תִּפְקוֹד בִּפְקוֹד

תִּפְקוֹד תִּפְקְדִי כִּפְקוֹד

אֶפְקוֹד לִפְקוֹד

יִפְקְדוּ מִפְּקוֹד

תִּפְקְדוּ תִּפְקוֹדְנָה Imperatiuus.

נִפְקוֹד פְּקוֹד פִּקְדִי

Coniugatio נִפְעַל .

Secunda Coniugatio, nuncupatur Coniugatio נִפְעַל : formatur autem à prima præponendo נ literam ſeruilem, ſcriptam per hiric, & mutando ֶ primæ Radicalis literæ in ſeuá, vt נִפְקַד viſitatus fuit. Significatione verò differt à prima, ꝙ Verba quę in illa ſunt actiua, in hac ſunt paſsiua.

EXEMPLVM.

Preteritum.

נִפְקַד נִפְקְדָה

נִפְקַדְתָּ נִפְקַדְתְּ

נִפְקַדְתִּי

נִפְקְדוּ

נִפְקַדְתֶּם נִפְקַדְתֶּן

נִפְקַדְנוּ

Benoni.

נִפְקָד נִפְקָדִים

נִפְקָדָה נִפְקָדוֹת

Infinitiuus.

הִפָּקֵד

בְּהִפָּקֵד

כְּהִפָּקֵד

לְהִפָּקֵד

מֵהִפָּקֵד

Imperatiuus.

הִפָּקֵד הִפָּקְדִי

הִפָּקְדוּ הִפָּקַדְנָה

Futurum.

יִפָּקֵד תִּפָּקֵד

תִּפָּקֵד תִּפָּקְדִי

אֶפָּקֵד

יִפָּקְדוּ

תִּפָּקְדוּ תִּפָּקַדְנָה

נִפָּקֵד

Coniugatio פִּעֵל.

Tertiam appellant, Coniugationem פִּעֵל: differt autē à prima ſcriptura, ꝙ פּ in ea ſcribatur per hiríc ſequente daghés. ע autem per .. vt

פִּקֵּד: Significatione verò, quòd Verba quæ in prima ſunt neutra, hic ſint actiua, nam הָלַךְ ambulauit, ſignificat & הִלֵּךְ deduxit: Quæ verò in illa ſunt actiua, hic vehementiorem ſignificent actionem, vt שָׁבַר fregit, שִׁבֵּר perfregit.

EXEMPLVM.

מְפֻקָּדָה מְפֻקָּדוֹת

Præteritum.		Infinitiuus.	
פִּקֵּד	פִּקְּדָה		
פִּקַּדְתָּ	פִּקַּדְתְּ	פַּקֵּד	
פִּקַּדְתִּי		בְּפַקֵּד	
פִּקְּדוּ		כְּפַקֵּד	
פִּקַּדְתֶּם	פִּקַּדְתֶּן	לְפַקֵּד	
פִּקַּדְנוּ		מְפַקֵּד	

Benoni.		Imperatiuus.	
מְפַקֵּד	מְפַקְּדִים	פַּקֵּד	פַּקְּדִי
מְפַקְּדָה	מְפַקְּדוֹת	פַּקְּדוּ	פַּקֵּדְנָה

Paul.

מְפֻקָּד מְפֻקָּדִים

Futurum. יִפָּקְדוּ

יִפָּקֵד תִּפָּקֵד תִּפָּקְדוּ תִּפָּקַדְנָה

תִּפָּקֵד תִּפָּקְדִי נִפָּקֵד

אֶפָּקֵד

Coniugatio פֻּעַל.

Quarta, dicitur Coniugatio פֻּעַל : eſt autem paſsiua, reſpondens actiuæ ſuperiori, à qua formatur: Habêtque ſub פ . , ſub ע verò - .

EXEMPLVM.

Præteritum. Benoni.

פֻּקַּד פֻּקְּדָה פֻּקָּד פֻּקָּדִים

פֻּקַּדְתָּ פֻּקַּדְתְּ פֻּקָּדָה פֻּקָּדוֹת

פֻּקַּדְתִּי Infinitiuus.

פֻּקְּדוּ פֻּקּוֹד

פֻּקַּדְתֶּם פֻּקַּדְתֶּן Futurum.

פֻּקַּדְנוּ אֲפֻקַּד

יְפֻקַּד תְּפֻקַּד

תִּפְקֹד תִּפְקְדִי יִפְקְדוּ
אֶפְקֹד תִּפְקְדוּ תִּפְקֹדְנָה
נִפְקֹד

Coniugatio הִפְעִיל.

Quintam appellant, הִפְעִיל, quę ante primam literá Radicalem aſciſcit ה ſcriptum per hiric ſequente ſcheuá : poſt ſecundá, י, quod pręcedit hiric, vt הִפְקִיד. Eam verò ſignificationem habent Verba huius Cõiugationis, quòd deſignant aliquem quidèm agere, ſed altero ſuaſore & autore.

EXEMPLVM.

Præteritum: הִפְקִידוּ
הִפְקִיד הִפְקִידָה הִפְקַדְתֶּם הִפְקַדְתֶּן
הִפְקַדְתָּ הִפְקַדְתְּ הִפְקַדְנוּ
הִפְקַדְתִּי Benoni:

Imperatiuus.	מַפְקִיר מַפְקִירִים
הַפְקֵר הַפְקִירִי	מַפְקִירָה מַפְקִירוֹת
הַפְקִירוּ הַפְקֵרְנָה	Paul.
Futurum.	מֻפְקָר מֻפְקָרִים
יַפְקִיר תַּפְקִיר	מֻפְקָרָה מֻפְקָרוֹת
תַּפְקִיר תַּפְקִירִי	Infinitiuus.
אַפְקִיר	הַפְקֵר
יַפְקִירוּ	בְּהַפְקִיר
תַּפְקִירוּ תַּפְקֵרְנָה	כְּהַפְקִיר
נַפְקִיר	לְהַפְקִיר
	מֵהַפְקִיר

Coniugatio הָפְעַל.

Sexta nominatur הָפְעַל, quę ãte Radicales literas aſſumit ה cum ָ paruo, vt הָפְקַר. In hac aũt coniugatione prima radicalis litera ſcribitur ꝑ ſeuâ & ſecũda ꝑ ַ. Quantum verò ad ſignificationẽ eius attinet, ſignificat pati, ſed altero, ei qui agit ſuadente & curante.

EXEMPLVM.

Futurum		Præteritum.	
תָּפְקַד	יָפְקַד	הָפְקְדָה	הָפְקַד
תָּפְקְדִי	תָּפְקַד	הָפְקַדְתְּ	הָפְקַדְתָּ
	אָפְקַד		הָפְקַדְתִּי
	יָפְקְדוּ		הָפְקְדוּ
תָּפְקַדְנָה	תָּפְקְדוּ	הָפְקַדְתֶּן	הָפְקַדְתֶּם
	נָפְקַד		הָפְקַדְנוּ

Infinitiuus

הָפְקַד

Septimam adpellant הִתְפַּעֵל ſiue הִתְפָּעֵל :habet autem ante radicales literas ſyllabá הִתְ : et illius פ id eſt, prima radicalis litera ,ſcribitur per - , ע autem, id eſt ſecunda,per .. vel - , & habet daghés, vt הִתְפַּקֵּד , vel הִתְפַּקַּד . Significãt autem verba huius Cõiugationis actionem reciprocam & intranſitiuam , quòd in ea idem ſit agens & patiens.

EXEMPLVM.

Præteritum.

התפקד התפקדה

התפקדת התפקדת

התפקדתי

התפקדו

התפקדתם התפקדתן

התפקדנו

Benoni.

מתפקד מתפקדים

מתפקדה מתפקדות

Infinitiuus.

התפקד

בהתפקד

כהתפקד

להתפקד

מהתפקד

Imperatiuus.

התפקד התפקדי

התפקדו התפקדנה

Futurum.

יתפקד תתפקד

תתפקד תתפקדי

אתפקד

יתפקדו תתפקדנה

תתפקדו

נתפקד

Verba Imperfecta hoc loco prudentes & ſcientes, beneuole lector, non adiicimus, quòd vbi te in perfectis ſtrenuè exercueris; tota illa imperfe-

perfectorum claſsis futura tibi ſit quamfacillima.

De מִלָּה id eſt conſignificatiuo.

HAc orationis parte comprehẽdunt Hebręi Grãmatici Articulum, Pronomén, Aduerbium, Cõiunctionem, Præpoſitioné, & Interiectionem. Sed quum has Inſtitutiones hominibus Latinis ſcribamus, quô faciliùs doceantur, Latinorum more vnamquanque partem ſigillatim excutiemus.

De Articulis.

ARticuli ſunt ה, ל & אֵת, quorú hæc ſunt accidentia: Pũctatio, caſuũ Indicatio, Significatio, Genus Numerus, & Figura.

De Punctatione.

ה punctatur per - ſequente daghés,

ל per

ל per ſeuá (quòd habeat frequenter hirı́c, ad mutationem Punctorum attinet) אֵת verò per ..

De indicatione Caſuum.

ה non rarò Nominatiuum indicat, Genitiuum etiam nonnunquàm, & aliquando vocatiuum: ל Datiuum: אֵת Accuſatiuum. Caſus Ablatiuus Articulis nõ indicatur, ſed Præpoſitionibus מִן, id eſt, de, vel בּ, id eſt in. Quòd aũt litera ה trium Caſuũ ſit Articulus, nihil eſt quod aliquid habeat admiratiõe dignũ: Nã quiddi tale videas apud Gallos: idẽ enim Articulus Nominatiuo Accuſatiuo & Vocatiuo præponitur: dicunt enim in Nominatiuo, lhomme, id eſt homo, in Accuſatiuo, lhomme, id eſt, hominẽ, & in Vocatiuo (quũ aliquem

aliquem accerſunt)lhomme, id eſt, ô homo. Dicunt autem lhomme per eliſionem vocalis, pro le homme.

De Significatione.

Quam habeant ſignificationem Articuli, Latinè nó poteſt propriè exprimi: nam Latini carent Articulis. Explicabimus igitur Græcè & Gallicé. ה dum Nominatiuo ſingulari præponitur, valet Græcè ὁ & ἡ (Neutrum genus prætermitto, ꝙ Hæbræis, vt Gallis, duo tantùm ſint Genera, Maſculinum & Fœmininum) Gallicè verò le, la. Dum auté eſt Articulus Genitiui valet Græcè τοῦ & τῆς, Gallicè de, du. ל valet Græcè τῷ & τῇ Gallicè a, au. את valet τὸν vel τὴν Gallice le, la,. ה dũ eſt

C Arti-

Articulus vocatiui Grecê nõ poteſt Articulis exprimi:valet aũt Gallicè le & la, vt הָאָדָם lhõme.i. ô homo, הַנְּקֵבָה la femme, id eſt ô fœmina. At ה Nominat. duali præpoſitum, valet τῶ & τά:Genitiuo τοῖν & ταῖν :לְ datiuo duali deſeruiens valet τοῖν & ταῖν. אֵת quum dualem accuſatiuũ indicat, valet τὼ & τά. Dualem numerum Gallicè non explicuimus: Gallis enim vt Latinis, nullus eſt Dualis Numerus. ה ante Nominatiuum pluralem, valet Græcê οἱ & αἱ, Gallicè les:ante Genitiuum, Grecè τῶν, Gallicè des. לְ autem Datiuum pluralem indicans, valet Græcè τοῖς & ταῖς, Gallicê aux. אֵת cum Accuſ. plurali, valet Grecê τοὺς & τάς Gallicê les. ה Vocatiuo plurali prepoſitũ,

poſitum, valet Gallicè les.

De Genere.

Vtriuſque generis ſunt omnes Articuli, vt הָאֵל Græcè ὁ θεός, Gallicè le Dieu: הַנְּקֵבָה Græcè ἡ γυνή, Gallicè la femme. Latinè etiamſi hęc fœmina dixeris, vel illa fœmina, non tamen id propriè reddideris, quod Hebraicè vel Græcè ſignificatur.

De Numero.

Nominibus omnium Numerorum indifferenter præponuntur Articuli, vt הָרֶגֶל id eſt, Græcè ὁ πούς, Gallicè le pied: הָרַגְלַיִם id eſt, τὼ πόδε: הַדְּבָרִים id eſt Græcè οἱ λόγοι, Gallicè les parolles.

De Figura.

Articulorum Figuræ ſunt duæ, ſimplex, vt אֵת, id eſt, Græcè τὸν vel τήν,

Gallicè le la:& compoſita,vt אֶתְכֶם vos. Alii duo, nempe ה & ל nunquâm inueniuntur extra compoſitionem.

De Pronomine.

PRonomini accidunt Genus,Numerus,Perſona, Figura, Caſus, & Declinatio.

De Genere.

Genera Pronominum ſunt duo, Maſculinum,vt הוּא, illè, & fœmininum,vt הִיא,illa.

De Numero.

Numeri Pronominum ſunt duo, ſingularis, vt הוּא,ille,& pluralis,vt הֵם, illi.

De Perſona.

Perſonæ Pronominum ſunt tres, tertia, vt הוּא ille, ſecunda, vt אַתָּה tu,

tu,& Prima, vt אֲנִי ego.

Caſus & declinationem explicabimus, poſteaquàm breuiter oſtenderimus diſcrimen Pronominum ſeparabilium & inſeparabiliū.

Pronominum igitur alia ſunt ſeparabilia, alia verò inſeparabilia: Separabilia ſic appellantur, quòd nunquàm affigi ſoleant fini aliarum orationis partium: Inſeparabilia verò ꝙ ſemper componantur cū aliqua parte orationis.

Pronomina ſeparabilia.

	Numerus plural.			Numerus ſing.		
	Prīa perſ.	*ſecūd.*	*tertia.*	*Prīa perſ.*	*ſecūd.*	*tertia.*
maſculina		אַתֶּם	הֵם		אַתָּה	הוּא
cōmunia	אֲנַחְנוּ			אֲנִי		
fœminina		אַתֶּן	הֵן		אַתְּ	הִיא

Pronomina inſeparabilia.

Numerus plural.			Numerus ſingul.			
Pria perſ.	*ſecũd.*	*tertia.*	*Pria.*	*ſecũd.*	*tertia perſ.*	
	כֶם	הֶם ם		ךָ	נו חו ו ו	*maſculina*
נו			נִי י			*cõmunia*
	כֶן	הֶן ן		ךְ	נָה הָ הּ	*fœminina*

De Caſu & Declinatione.

Caſus Pronominum ſunt ſex, Nominatiuus, Genitiuus, Datiuus, Accuſatiuus, Vocatiuus & Ablatiuus. Separabilia Pronomina ad Nominatiuos & Vocatiuos pertinent: Inſeparabilia verò ad Obliquos, qui cognoſcuntur per Articulos & Præpoſitiones, cum quibus componuntur.

Adnotatio.

Obſeruatione dignum eſt, Pronomina inſeparabilia nunquàm eſ

ſe

ſe Genitiui caſus niſi coniungantur cum Nominibus: Caſus enim illi qui habent à fronte Relatiuum שֶׁ, quamuis paſsim à grammaticis Genitiui eſſe tradantur, videntur tamẽ potiùs eſſe tantũ periphraſes quædam ad poſseſsionem ſignificandã, vt סֵפֶר שֶׁלִּי, id eſt, liber qui (eſt) mihi, pro, liber meus. Illud quoque nõ eſt ſilentio prætereundũ, quod אֵת cum inſeparabilibus Pronominibus ferè vertitur in אות: dicimus enim non אֵתִי, ſed אוֹתִי, אוֹתְךָ &c.

Pronominis tertiæ perſonæ maſculini Generis Numerus ſingularis.

Abl.	Accuſ.	Dat.	Nom.
ab illo	illum	illi	ille
מִמֶּנּוּ	אוֹתוֹ	לוֹ	הוּא

Numerus pluralis.

Abl.	Accuſat.	Dat.	Nom.
ab illis	illos	illis	illi
מֵהֶם	אוֹתָם אֶתְהֶם	לָהֶם	הֵם

Pronominis tertiæ Perſonæ fœminini Gen. Numerus ſingularis.

Abl.	Accuſ.	Dat.	Nom.
ab illa	illam	illi	illa
מִמֶּנָּה	אוֹתָהּ	לָהּ	הִיא

Numerus pluralis.

Abl.	Accuſ.	Dat.	Nom.
ab illis	illas	illis	illæ
מֵהֶן	אוֹתָן אֶתְהֶן	לָהֶן	הֵן

Pronominis ſecundæ Perſonæ maſculini Generis Numerus ſingularis.

Ablat.	Voc.	Accuſ.	Dat.	Nom.
â te	tu	te	tibi	tu
מִמְּךָ	אַתָּה	אוֹתְךָ	לְךָ	אַתָּה

Numerus pluralis.

Abl. Voc. Accuſ. Dat. Nom.
à vobis vos vos vobis vos
אַתֶּם לָכֶם אֶתְכֶם אַתֶּם מִמְּכֶם

Pronominis ſecundæ Perſonæ fœminini Generis Numerus ſingularis.

Abl. Voc. Accuſ. Dat. Nom.
à te tu te tibi tu
אַתְּ לָךְ אוֹתָךְ אַתְּ מִמֵּךְ

Numerus pluralis.

Ablat. Voc. Accuſ. Dat. Nom.
à vobis vos vos vobis vos
אַתֵּן לָכֵן אֶתְכֶן אַתֵּן מִמְּכֶן

Pronominis primæ Perſonę vtriuſque generis Numerus ſingularis.

Ablat. Accuſ. Dat. Nomin.
à me me mihi ego
אֲנִי אָנֹכִי לִי אוֹתִי מִמֶּנִּי

Nu-

Numerus pluralis.

Abl.	Accuſ.	Dat.	Nom.
à nobis	nos	nobis	nos
מִמֶּנּוּ	אוֹתָנוּ	לָנוּ	אֲנַחְנוּ

Sunt & hęc Pronomina demonſtratiua זֶה id eſt, hic, iſte: זה זו זאת hæc, iſta: & זוּ cōmunis Generis. In plurali Numero אֵל vel אֵלֶּה id eſt, hi, iſti: vel hæ, iſtæ.

Relatiuum vtriuſque Generis & Numeri eſt אֲשֶׁר. Idem valet שֶׁ ſequente daghés in prima litera dictionis cum qua componitur. Sunt quoque Interrogatiua vtriuſque Generis & Numeri מִי מֶה & מָה: ſed מִי de homine interrogat, מָה verò & מֶה de quacunque alia re.

De

De Aduerbio.

ADuerbio accidunt tria, Significatio, Comparatio & Figura.

De ſignificatione.

Significatio Aduerbiorũ eſt, aut loci,vt פֹּה id eſt,hîc,huc, שָׁמָּה , שָׁם ibi, illuc: אֵי ,אֵיכֹה , אֵיכָה , אֵיךְ , אַיֵּה vbi : אָנָה , אָן quò: מֵאַיִן vnde, חוּץ foris,foras: כֹּה hîc ,huc, hinc, illuc, illinc,quò.

Aut temporis,vt הַיּוֹם hodie: מָחֳרָת, מָחָר cras: אֶתְמוֹל, אִתְמוֹל, תְּמוֹל heri nudiuſtertius: אֶמֶשׁ nocte præterita, שִׁלְשׁוֹן nudiuſtertius : עַתָּה , נָא nunc: אָז tunc : כִּי , אֲשֶׁר , שֶׁ quum: כְּבָר iam,pridem: עַד vſque .i. ſemper: עוֹד adhuc, vltra: מָתַי quando: פִּתְאֹם , פֶּתַע mox, ſtatim, protinus, repente: תָּמִיד ſemper, quotidie,iugiter.

giter.
Aut Negãdi, vt בְּלִי, בַּל, אַיִן, אַל, לֹא בִּלְתִּי non.
Aut Affirmãdi, vt כֵּן ſic, אָמְנָה, אָמְנָם verè, אָכֵן certé.
Aut Demonſtrandi, vt הֵן en: הִנֵּה ecce.
Aut Optandi, vt לוּ, לוּא vtinam.
Aut Hortandi ſiue Deprecandi, vt נָא אָנָה אָנָא eia, age, quæſó.
Aut Ordinis, vt עוֹד adhuc, pręterea אַחַר pòſt, poſteá.
Aut interrogandi, vt הֲ (quod ſemper componitur) id eſt, an: אִם an, מַדּוּעַ, לָמָּה cur, quare, quamobrem, אֵיכָה, אֵיךְ quomodò, qualiter.
Aut ſimilitudinis, vt כְּ כְּמוֹ quaſi, ceu, tanquàm, velut: כֹּה כֵּן כָּךְ ſic.
Aut Qualitatis, vt טוֹב bene, רַע male,

le אֱמֶת veré:

Aut Quantitatis, vt הַרְבֵּה רַב multum, יוֹתֵר plus, מְעַט parum, זְעֵר modicum, זְעֵיר paululum, מְאֹד valde, maximé.

Aut Dubitandi, vt אוּלַי forſan, forſitan, fortaſſe: אִם an.

Aut ſeparandi, vt לְבַד ſeorſum.

Aut Congregandi, vt יַחַד, ſimul, vnà, pariter.

Aut Prohibendi, vt אַל ne, לֹא non.

Aut Euentus, vt פֶּן ne forte.

Aut Remiſsiõis, vt מְעַט מְעַט ſẽſim.

Aut Gentis, vt עִבְרִית Hebraicè, יְוָנִית Græcè, רוֹמִיִּת Romanè, id eſt Latinè, צָרְפָתִית Gallicé.

De Comparatione.

Claſsis Aduerbiorum neſcit Cõparatiua & Superlatiua ſimplicia ter-

terminationibus ſuis diſtincta : ſed Cõparatiua ſua ope יוֹתֵר id eſt, magis,& Superlatiua p̃ מְאֹד id eſt, valde, efficiunt, vt יוֹתֵר טוֹב magis bene.i.meliùs, & רַע מְאֹד valde malè, id eſt peſsimê.

De Figura.

Figuræ Aduerbiorũ ſũt duæ, ſimplex vt הֵן ecce, et cõpoſita, vt הִנְּךָ ecce te.

De Coniunctione.

Coniunctioni accidunt tria, Poteſtas, Figura & Ordo.

De Poteſtate.

Poteſtas Coniunctionum eſt, aut Copulatiua, vt וְ id eſt, &, atque, at: אַף, גַּם etiam. Aut Diſiunctiua, vt אוֹ vel, an. Aut Expletiua, vt וְ quod Latinè cõmodè reddi nequit. Aut aduerſatiua, vt אַף־עַל־פִּי quanuis, &

eius

eius redditiuũ אַף עַל פִּי כֵן id eſt, tamen: כִּי quanquam. Aut Cauſalis, vt אִם ſi, לוּלֵי, לוּלֵא niſi, כִּי אִם ſed.

Aut Rationalis, vt כִּי quia, quòd: לְמַעַן vt, עֵקֶב, יַעַן propterea, eò: אֲשֶׁר, שֶׁ quòd.

De Figura.

Coniunctiones וְ & שֶׁ ſemper componuntur cum aliqua parte orationis, aliæ verò nunquam cõponũtur.

De Ordine.

Coniunctionum vnicus eſt Ordo, nempe Præpoſitiuus.

De Præpoſitione.

PRæpoſitioni accidunt duo, Caſus & Figura.

De Caſu.

Prępoſitiones duobus Caſibus ſolẽt deſeruire, Accuſatiuo & Ablatiuo:

Acc.

Accuſatiuo, vt בְּ in, אֶל, לְ ad: עַל aduerſus, contra, erga, ſuper, ſupra: חוּץ extra, præter: בֵּין inter, אֵצֶל iuxta, בְּ per, בְּעַד per, ſuper: עַל, לְמַעַן, בַּעֲבוּר, יַעַן, עֵקֶב propter: אַחַר poſt, הָלְאָה, עֵבֶר trans, vltra: זוּלַת præter, עַד vſque. Ablatiuo verò, vt מִן à, ab, ex, de præ: עַל ſuper, id eſt de: בְּעַד בַּעֲבוּר pro: תַּחַת, pro, ſub, clam: אֵת cum, עִם cum, apud.

De Figura.

Figuræ Præpoſitionum ſunt duæ, ſimplex, vt עִם cum, & compoſita, vt עִמָּנוּ nobiſcum.

De Interiectione.

INteriectioni tantùm accidit Significatio.

De Significatione.

Significatio Interiectionum eſt, aut

Dolen-

Dolentis;vt אוי הו הוי ,& cum ה, אויה , אבוי væ: אהה ahah, væ : הה ah, heu : אח . Aut Gaudentis, vt האח euge. Aut exclamantis vt אי ô. Aut Admirantis , vt איכה איך quomodò , ה an. Aut Blandientis, vt אנה אנא נא obſecró.

IAm nihil ſupeſt, niſi vt dicamus quo pacto Inſeparabilia Pronomina, cũ Nominibus, Verbis, alliiſque partibus orationis cõponãtur. Antequàm verò dicamus de coniunctione Pronominum cum Nominibus: paucis explicanda eſt Motionum, id eſt, vocalium Punctorum permutatio. Motiones ergo permutationi obnoxię ſunt tantùm quatuor, ֶ , ֵ , hólem & ְ : quæ ob cauſas quatuor permutari ſolét, ni-

mirũ ob Syntaxin ſiue Regimẽ, Affixionẽ, pluralẽ Numerũ, & fœmininũ Genus. Syntaxĩ appello cũ adiectiuũ aut ſubſtantiuũ Nomen regit genitiuũ caſum, vt קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל id eſt, ſanctus Iſraelis, & דְּבַר יְהוָה verbum domini: ר dictionis דְּבַר habet Seuá ob conſtructionem. Nam extra Syntaxim per - ſcribi debet. Attendendum eſt hoc loco Genitiuum Caſum qui regitur nõ pati mutationem apud Hebręos, vt fit apud Latinos, ſed Nominatiuum à quo ille regitur. Affixionem voco, quando Pronomina illa, quę appellamus inſeparabilia, affiguntur, fini Nominis alicuius: vt dũ Iod affigitur Nomini דָּבָר, id eſt verbum, fit דְּבָרִי verbum mei vel mis: ſic quum illi

affigitur ךָ, fit דברך verbum tui vel tis: Latinè transferri debet meum, tuum: propterea quòd mis & tis Genitiui ſunt exoleti. Hîc quoque literæ ד in Seuâ conuertitur. Per pluralem Numerum, (idem ſentias de duali) pluralis Numeri formationem intellige. Nam Motiones numeri ſingularis in plurali variantur: vt à דבר verbum, dicimus דברים verba, ſermones. Fœmininum genus eſt, quum à Nomine maſculino formatur fœmininum, vt à ישר rectus, fit ישרה recta, in quo fœminino literæ Iod mutatur in Seuá.

De prioris ſyllabę.

Caméts priorem Nominis ſyllabam occupans, qualibet mutationis cauſa enata mutatur in Seuá.

De ־ poſterioris ſyllabæ.

Caméts poſteriorem ſyllabam ſi occupet, mutatur in pathah quãdo Nomini ſingulari poſtponitur Genitiuus Caſus, aut illi affiguntur Pronomina כֶם & כֶן : In Seuá verò quãdo Nomẽ plurale regit Genitiuum Caſum, vel habet Pronomina inſeparabilia הֶם הֶן כֶם כֶן : aliàs nunquàm mutatur.

EXEMPLVM.

Numerus Plural.	Numerus Singul.
יְשָׁרִים	יָשָׁר
Regimen יִשְׁרֵי	Regimen יְשַׁר
יְשָׁרָיו יְשָׁרֶיהָ	יְשָׁרוֹ יְשָׁרָהּ
יְשָׁרֶיךָ יְשָׁרַיִךְ	יְשָׁרְךָ יְשָׁרֵךְ
יְשָׁרַי	יְשָׁרִי
יִשְׁרֵיהֶם יִשְׁרֵיהֶן	יְשָׁרָם יְשָׁרָן
יִשְׁרֵיכֶם יִשְׁרֵיכֶן	יְשַׁרְכֶם יְשַׁרְכֶן
יְשָׁרֵינוּ	יְשָׁרֵנוּ

Fœmininum Genus,יְשָׁרָה.
Quòd ſub Iod prima huius Nominis litera radicali nõnunquàm ſcribatur non Seuâ, ſed hiríc,ad mutationem Motionũ non attinet,ſed ipſius Seuá. Nam Seuá,in quod mutatum fuerat camẽts prioris ſyllabæ in hiríc conuertitur , altero Seuá accedente,ne contra canones grammaticorum duo ſeuaím ſimul legantur. Obſerua quoque diligenter,quibuſnã punctis in hoc Nomine afficiatur tertia radicis litera, accedẽtibus inſeparabilibus Pronominibus: eadem enim habebit in omnibus aliis Nominibus.

De .. prioris ſyllabæ.

Tſerí prioris ſyllabæ,ſemper mutatur in Seuá,modò ſecũda ſyllaba ſit vel ־ָ vel .: .aliàs nũquam mutatur.

EXEMPLVM.

Numerus plural.	Numerus ſingul.
שְׁכָרִים	שֵׁכָר
Regimen שִׁכְרֵי	Regimen שְׁכַר
שְׁכָרָיו שְׁכָרֶיהָ	שְׁכָרוֹ שְׁכָרָהּ
שְׁכָרֶיךָ שְׁכָרַיִךְ	שְׁכָרְךָ שְׁכָרֵךְ
שְׁכָרַי	שְׁכָרִי
שִׁכְרֵיהֶם שִׁכְרֵיהֶן	שְׁכָרָם שְׁכָרָן
שִׁכְרֵיכֶם שִׁכְרֵיכֶן	שְׁכַרְכֶם שְׁכַרְכֶן
שְׁכָרֵינוּ	שְׁכָרֵנוּ

EXEMPLVM.

Numerus Plural.	Numerus ſingul.
שְׁבָטִים	שֵׁבֶט
Regimen שִׁבְטֵי	Regimen שֵׁבֶט
שְׁבָטָיו שְׁבָטֶיהָ	שִׁבְטוֹ שִׁבְטָהּ
שְׁבָטֶיךָ שְׁבָטַיִךְ	שִׁבְטְךָ שִׁבְטֵךְ
שְׁבָטַי	שִׁבְטִי
שִׁבְטֵיהֶם שִׁבְטֵיהֶן	שִׁבְטָם שִׁבְטָן
שִׁבְטֵיכֶם שִׁבְטֵיכֶן	שִׁבְטְכֶם שִׁבְטְכֶן
שְׁבָטֵינוּ	שִׁבְטֵנוּ

EXEMPLVM.

Numerus plural.	Numerus ſingul.
עֲגָלִים	עֵגֶל
Regimen עֶגְלֵי	Regimen עֵגֶל
עֲגָלָיו עֲגָלֶיהָ	עֶגְלוֹ עֶגְלָהּ
עֲגָלֶיךָ עֲגָלַיִךְ	עֶגְלְךָ עֶגְלֵךְ

Fœmininum genus עֶגְלָה.

Adnotatio.

Seuá quod mutatum eſt è tſerí prioris ſyllabæ, in hiríc vel (ſi prima nominis litera ſit ע aut ח) in ֶ commutatur, poſtquam ſecundum punctum conuerſum eſt in alterum Seuá, idque ne geminum Seuá ſimul legatur.

De ֵ poſterioris ſyllabæ.

Tſerí poſterioris ſyllabæ ita mutatur vt ָ eiuſdem ſyllabæ, modô priorem locum occupet caméts.

EXEMPLVM.

Numerus plural.	Numerus ſingul.
שְׁכֵנִים	שָׁכֵן
Regimen שְׁכֵנֵי	Regimen שְׁכַן
שְׁכֵנָיו שְׁכֵנֶיהָ	שְׁכֵנוֹ שְׁכֵנָהּ
שְׁכֵנֶיךָ שְׁכֵנַיִךְ	שְׁכֵנְךָ שְׁכֵנֵךְ
שְׁכֵנַי	שְׁכֵנִי
שְׁכֵנֵיהֶם שְׁכְנֵיהֶן	שְׁכֵנָם שְׁכֵנָן
שְׁכֵנֵיכֶם שְׁכְנֵיכֶן	שְׁכַנְכֶם שְׁכַנְכֶן
שְׁכֵנֵינוּ	שְׁכֵנֵנוּ

Si verò priorem ſyllabá conſtituat alia motio quàm - mutatur in Seuá.

EXEMPLVM.

כַּרְמָם כַּרְמָן	Numerus ſing.
כַּרְמְכֶם כַּרְמְכֶן	כֶּרֶם
כַּרְמֵנוּ	Regimen כֶּרֶם
Numerus plural.	כַּרְמוֹ כַּרְמָהּ
כְּרָמִים	כַּרְמְךָ כַּרְמֵךְ
Regimen כַּרְמֵי	כַּרְמִי

כַּרְמָיו כַּרְמֶיהָ   כַּרְמֵיהֶם כַּרְמֵיהֶן
כַּרְמֶיךָ כַּרְמַיִךְ   כַּרְמֵיכֶם כַּרְמֵיכֶן
כַּרְמַי   כַּרְמֵינוּ

Seuá ſecũdę literę in : cõmutat̃ altero ſequẽte ſub tertia: ná alioq vtrũ ꝗ legeretur, quod fieri non poteſt.

Adnotatiuncula.

In Nomine ſing. Genitiuũ regente nullá mutátur pũcta, niſi -, & tſeri quod habet - vel ante ſe vel poſt ſe.

De Hólem.

Hólem nõ mutatur, niſi priorem ſyllabam conſtituat & habeat poſt ſe ſegól. Tunc aũt in oíbus cauſis mutãdi puncta, conuertit̃ in - paruum.

EXEMPLVM.

Numerus plural. Numerus ſingul.

חֳרָשִׁים   חֹרֶשׁ

Regimen חָרְשֵׁי Régimen חֹרֶשׁ

חָרְשָׁיו חֲרָשֶׁיהָ   חָרְשׁוֹ חָרְשָׁהּ

Quòd poſt alia Puncta non mutetur, habes in כֶּרֶם pag. lvi.

De Segól prioris ſyllabæ.

Segól priorem ſyllabam conficiés, in Seuá cõuertitur, quæcunque accedat mutationis cauſa.

De ∵ poſterioris ſyllabæ.

Segól poſterioris ſyllabæ ſemp mutatur in Seuá, prætęrquam in Nomine plurali abſoluto, vel habente alia Pronomina inſeparabilia quàm הֶם הֶן כֶם כֶן, vbi conuertitur in camets.

EXEMPLVM.

Numerus ſingul.	בִּגְדִי
בֶּגֶד	בִּגְדָם בִּגְדָן
בֶּגֶד Regimen	בִּגְדְכֶם בִּגְדְכֶן
בִּגְדוֹ בִּגְדָהּ	בִּגְדֵנוּ
בִּגְדְךָ בִּגְדֵךְ	

בִּגְדִי Numerus plural.

בִּגְדֵיהֶם בִּגְדֵיהֶן   בְּגָדִים

בִּגְדֵיכֶם בִּגְדֵיכֶן   Regimen בִּגְדֵי

בְּגָדֵינוּ   בְּגָדָיו בְּגָדֶיהָ

בְּגָדֶיךָ בְּגָדַיִךְ.

EXEMPLVM.

Numerus plural. Numerus ſingul.

מְלָכִים   חֶרֶב

Regimen מַלְכֵי   Regimen חֶרֶב

מְלָכָיו מְלָכֶיהָ   חַרְבּוֹ חַרְבָּהּ

Sub prima litera mutatur Seuá in hirı́c, vel (præcipuè ſi ſit gutturalis) in patah, altero Seuá ſequēte ſub ſecunda, idque ea ipſa ratione quam ſupra diximus.

Adnotatio.

Nomina quorum tertia litera eſt ע aut ח, habent ſub ſecunda ـ pro ּ. Quorum autem ſecunda litera eſt

eſt ח vel ע, non ſolùm ſub ſecunda habẽt - pro ֲ, ſed etiam ſub tertia, quod quidèm perinde mutatur ac ſi eſſet ֱ.

EXEMPLVM.

Numerus plural.	Numerus ſingul.
זְרָעִים	זֶרַע
Regimen זַרְעֵי	Regimen זֶרַע
זַרְעָיו זַרְעֶיהָ	זַרְעוֹ זַרְעָהּ

EXEMPLVM.

Numerus plural.	Numerus ſingul.
נְעָרִים	נַעַר
Regimen נַעֲרֵי	Regimen נַעַר
נְעָרָיו נְעָרֶיהָ	נַעֲרוֹ נַעֲרָהּ

Fœmininum genus, נַעֲרָה.

Hîc nihil te conturbet, quòd ſub ſecunda radicali litera videas - adiunctum cum Seuà: nam hoc fit propter gutturalem literam, quę (quòd ſolo

ſolo gutture proferatur) non facilê tám citò proferri poteſt, quàm proferri debet litera ſub qua ſcribitur Seu ְ ſolum.

De Nominibus fœmininis.

Nomina fœminina vt plurimũ deſinunt in ה precedẽte ָ vel in ת quod habet ante ſe ֶ . Quorum vocalia pũcta ferè mutãtur ſecundum iam ſcriptos canones, modò primã ſyllabã (quantum ad pũctorum mutationẽ attinet) non cõnumeres: vt in צְדָקָה id eſt, iuſtitia, ָ prioris ſyllabę vbiq; mutatur in Seu ְ, &c. ſic in קְטֹרֶת id eſt, ſuffitus, holem ſemper cõuertitur in ֻ, quia eſt in priore ſyllaba & habet poſt ſe ְ, &c. Tamẽ in Numero plurali abſoluto.i. quem non ſequitur Genitiuus Caſus, aut cui nõ com-

componũtur inſeparabilia Pronomina, Motio prioris ſyllabæ nunquàm mutatur, vt תּוֹעֵבוֹת , צְדָקוֹת.

Adnotatio.

Quum Numero ſingulari Nomen genitiui caſus adiungitur, vel inſeparabilia Pronomina, ה cõuertitur in ת quod quidèm nunquam dagheſſatur. Illud quoque notandum eſt, dũ pluralibus fœminis cõponuntur inſeparab. Pronomina, poſt וֹת, ſignũ fœminini generis, adhuc admitti literã Iod, quæ maſculinorum pluralem Numerum ſolet indicare.

EXEMPLVM.

צִדְקָתִי Numerus ſingul.

צִדְקָתָם צִדְקָתָן צְדָקָה

צִדְקַתְכֶם צִדְקַתְכֶן Regimen צִדְקַת

צִדְקָתֵנוּ צִדְקָתוֹ צִדְקָתָהּ

צִדְקָתְךָ צִדְקָתֵךְ

צִדְקוֹתַי Numerus plural.

צִדְקוֹתֵיהֶם צִדְקוֹתֵיהֶן צְדָקוֹת

צִדְקוֹתֵיכֶם צִדְקוֹתֵיכֶן Regimen צִדְקוֹת

צִדְקוֹתָיו צִדְקוֹתֶיהָ צִדְקוֹתֵינוּ

צִדְקוֹתֶיךָ צִדְקוֹתַיִךְ

Dicitur etiã צִדְקוֹתָם, צִדְקוֹתָן ſine י.

EXEMPLVM.

Numerus plural. Numerus ſingul.

תּוֹעֵבוֹת תּוֹעֵבָה

Regimen תּוֹעֲבוֹת Regimen תּוֹעֲבַת

תּוֹעֲבָתוֹ תּוֹעֲבָתָהּ תּוֹעֲבוֹתָיו תּוֹעֲבוֹתֶיהָ

תּוֹעֲבָתְךָ תּוֹעֲבָתֵךְ תּוֹעֲבוֹתֶיךָ תּוֹעֲבוֹתַיִךְ

תּוֹעֲבָתִי תּוֹעֲבוֹתַי

EXEMPLVM.

Numerus ſingul. Numerus ſingul.

אִוֶּלֶת קְטֹרֶת

Regimen אִוֶּלֶת Regimen קְטֹרֶת

קְטָרְתּוֹ קְטָרְתָּהּ אִוַּלְתּוֹ אִוַּלְתָּהּ

קְטָרְתְּךָ קְטָרְתֵּךְ אִוַּלְתְּךָ אִוַּלְתֵּךְ

Prono

Pronomina cum Verbo.

Vt cõponantur Pronomina cũ Verbo ſolũ exẽplis oſtẽdemus: tũ ꝙ nõ ſint adeo frequentia, tum verò ꝙ vt plurimũ mutẽtur Puncta ſecũdũ regulas, quas in Nomina ſcripſimus.

EXEMPLVM.

Preteritum	פקדתך פקדתך
פקד	פקדתני
פקדו vel פקדה	פקדתם פקדתן
פקדהו	vel פקדתם vel פקדתן
פקדך פקדך	פקדתכם פקדתכן
פקדני	פקדתנו
פקדם פקדן	פקדת
פקדכם פקדכן	פקדתו vel פקדתה
פקדנו	פקדתהו
פקדה	פקדתני
פקדתהו פקדתה	פקדתם פקדתן
פקדתו vel פקדתה	פקדתנו

פקדת
פקדתיו vel פקדתיה
פקדתיהו
פקדתיני
פקדתים פקדתין
פקדתינו
פקדתי

Huic perſonæ ita cõponuntur Inſeparabilia Pron. vt פקדת ſic, פקדתיו vel פקדתיהו, &c.

פקדו
פקדוהו פקדוה
פקדוך פקדוך
פקדוני
פקדום פקדון
פקדוכם פקדוכן
פקדונו

פקדתם
פקדתוהו פקדתוה
פקדתוני
פקדתום פקדתון
פקדתונו
פקדתן Omnino aſſumit Pronomina, vt פקדתם ſic, פקדתוהו, &c.

פקדנו
פקדנוהו פקדנוה
פקדנוך פקדנוך
פקדנום פקדנון
פקדנוכם פקדנוכן

BENONI.

פוקד
Regimen פוקד
פוקדו uel פוקדת uel
פוקדהו פוקדה

ꝑnoīa alia vt in
צְדָקוֹת pa. lxiii.

PAVL.

פָּקוּד
Regimen פְּקוּד
פְּקוּדוֹ פְּקוּדָהּ
פְּקוּדִים
Regimen פְּקוּדֵי
פְּקוּדָיו פְּקוּדֶיהָ
פְּקוּדָה
Regimen פְּקוּדַת
פְּקוּדָתוֹ פְּקוּדָתָהּ
פְּקוּדוֹת
Regimen פְּקוּדוֹת
פְּקוּדוֹתָיו

Affigas reliqua facillimé.

INFINITIVVS

פָּקוֹד

פּוֹקְדִי
uel
פּוֹקְדֵנִי
פּוֹקְדִים
Regimen פּוֹקְדֵי
פּוֹקְדָיו פּוֹקְדֶיהָ

Et cætera vt in כֶּרֶם, pagina lvi.

פּוֹקְדָה

Cũ hac voce non cõponũt ꝑnoīa.

פּוֹקֶדֶת
Regimen פּוֹקֶדֶת
פּוֹקַדְתּוֹ פּוֹקַדְתָּהּ

Adde reliqua vt in אִוֶּלֶת pag. lxiii.

פּוֹקְדוֹת
Regimen פּוֹקְדוֹת
פּוֹקְדוֹתָיו פּוֹקְדוֹתֶיהָ

Post וֹת adiunge

gantur Motiones
ſub gutturalibus
literis) oportet ֿ
paruū literæ prę-
cedentis accentu
produci. & ob id
à nobis profertur
per a.

פְּקוֹד

פָּקְדְךָ פְּקָדְכֶם

פְּקֹד

פִּקְדוֹ פִּקְדָהּ

פִּקְדְךָ פִּקְדֵךְ

Imperatiuus.

פְּקוֹד

פִּקְדוּ *uel* פִּקְדָה *uel*

פִּקְדֵהוּ *uel* פִּקְדָהּ *uel*

פִּקְדֶנּוּ פִּקְדֶנָּה

פִּקְדוּ *uel* פִּקְדָה *uel*

פִּקְדֵהוּ *uel* פִּקְדָהּ *uel*

פִּקְדֶנּוּ פִּקְדֶנָּה

פִּקְדְךָ פִּקְדֵךְ

פִּקְדִי

uel

פִּקְדֵנִי

פִּקְדָם פִּקְדָן

פִּקְדְכֶם פִּקְדְכֶן

פִּקְדֵנוּ

נָאוֹל

נְאָלוֹ נְאָלָהּ

Et cetera, *p* נְאָלוֹ
נְאָלָהּ &c. Nam
propterea quòd
adiungitur ֿ par-
uum cum Seuá li
terę א,(pag. lx.
dictum eſt quare
cum ſeuá adiun

פִּקְדוּ

פִּקְדוּהוּ פִּקְדוּת

פִּקְדוּנִי

פִּקְדוּם פִּקְדוּן

פִּקְדוּנוּ

פְּקוֹדְנָה

Admitit Affixa vt פִּקְדוּ .

FVTVRVM.

אֶפְקוֹד

אֶפְקְדֵהוּ אֶפְקְדֶהָ

uel *uel*

אֶפְקְדֵנוּ אֶפְקְדֶנָּה

אֶפְקָדְךָ אֶפְקְדֵךְ

אֶפְקְדֵם אֶפְקְדֵן

אֶפְקָדְכֶם אֶפְקָדְכֶן

אֶסְעַד

אֶסְעָדֵהוּ אֶסְעָדֶהָ

אֶתְקַע

פָּקְדֵנִי

פָּקְדֵם פָּקְדֵן

פָּקְדֵנוּ

פְּקַד

פִּקְדוֹ פִּקְדָהּ

Et cæt. vt in Infi.

סְעַד

סַעֲדֵהוּ סַעֲדֶהָ

מְשַׁח

מְשָׁחֵהוּ מְשָׁחֶהָ

Talis eſt forma Verború quorum ſecunda vel tertia eſt gutturalis.

פִּקְדִי

פִּקְדִיהוּ פִּקְדִיהָ

פִּקְדִינִי

פִּקְדִים פִּקְדִין

פִּקְדִינוּ

יִפְקְדוּ & תִּפְקְדוּ vt
תִּפְקוֹדְנָה : פִּקְדוּ
vt פְּקוֹדְנָה, ſiue
vt תִּפְקְדוּ. Nã hę
duæ Perſonæ in
Affixis (quod tamen raro contingit, נָה in וּ ſolent cõmutare. Aliis duabus coniugationibus, פִּעֵל & הִפְעִיל ſimili ratione affigũtur hęc Pronomina ſic.

פִּקֵּד
פִּקְּדָהּ פִּקְּדָהוּ
פִּקְּדֵךְ פִּקֶּדְךָ
הִפְקִיד
הִפְקִידָהּ הִפְקִידָהוּ
הִפְקִידֵךְ הִפְקִידְךָ

אֶתְקָעֵהוּ אֶתְקָעֶהָ
Vt ĩ Imperatiuo.
יִפְקוֹד
uel יִפְקְדֵהּ uel יִפְקְדוֹ
יִפְקְדֵהוּ יִפְקְדֶהָ
uel uel
יִפְקְדֶנּוּ יִפְקְדֶנָּה
יִפְקָדְךָ יִפְקְדֵךְ
יִפְקְדֵנִי
יִפְקְדֵם יִפְקְדֵן
יִפְקָדְכֶם יִפְקָדְכֶן
יִפְקְדֵנוּ
יִסְעַר
יִסְעָרֵהוּ יִסְעָרֶהָ
יִתְקַע
יִתְקָעֵהוּ יִתְקָעֶהָ
ita נִפְקוֹד & תִּפְקוֹד penitus admittũt Affixa, vt יִפְקוֹד. Sic תִּפְקְדִי vt Imperatiuus פִּקְדִי:

Pronomina cum Aduerbio.

עוֹד

עוֹדֶנּוּ עוֹדְךָ עוֹדִי עוֹדֶנִּי עוֹדָם

אַיִן אֵין

אֵינֶנּוּ אֵינְךָ אֵינֶנִּי אֵינָם אֵינְכֶם אֵינֶנּוּ

אֵינָהּ אֵינֶנָּה :

הֵן

הִנּוֹ הִנֵּהוּ הִנָּהּ הִנְּךָ הִנָּךְ הִנְנִי הִנֵּנִי הִנֶּנִּי

הִנָּם הִנָּן הִנְּכֶם הִנְּכֶן הִנְנוּ הִנֶּנּוּ :

כְּמוֹ

כָּמוֹהוּ כָּמוֹהָ כָּמוֹךָ כָּמוֹנִי כְּמוֹהֶם כְּמוֹכֶם

כָּמוֹנוּ :

לְבַד

לְבַדּוֹ לְבַדָּהּ לְבַדְּךָ לְבַדִּי לְבַדָּם לְבַדְּהֶם

לְבַדְּכֶם

Pronomina cum Præpoſitione.

ב

בּוֹ בָּהּ בְּךָ בָּךְ בִּי בָּם בָּהֶם בָּן בָּהֶן בָּכֶם

בָּכֶן בָּנוּ :

ל

לוֹ לָהּ לְךָ לָךְ לִי לָהֶם לָהֶן לָכֶם לָכֶן
לָנוּ:

אֵצֶל

אֶצְלוֹ אֶצְלָהּ אֶצְלְךָ אֶצְלִי אֶצְלָם אֶצְלְכֶם
אֶצְלֵנוּ:

בֵּין

בֵּינוֹ בֵּינְךָ בֵּינִי בֵּינָם בֵּינֵיהֶם בֵּינֵיכֶם
בֵּינֵינוּ:

לְמַעַן

לְמַעֲנוֹ לְמַעֲנֵהוּ לְמַעַנְךָ לְמַעֲנִי לְמַעַנְכֶם:

בַּעֲבוּר

בַּעֲבוּרוֹ בַּעֲבוּרָהּ בַּעֲבוּרְךָ בַּעֲבוּרֵךְ
בַּעֲבוּרִי בַּעֲבוּרָם בַּעֲבוּרֵנוּ:

בְּעַד

בַּעֲדוֹ בַּעֲדָהּ בַּעַדְךָ בַּעֲדֵךְ בַּעֲדִי בַּעֲדָם
בַּעַדְכֶם בַּעֲדֵנוּ:

זוּלַת

זוּלָתָהּ זוּלָתְךָ זוּלָתִי:

אֵת

אִתּוֹ אִתָּהּ אִתְּךָ אִתָּךְ אִתְּךָ אִתִּי אִתָּם

אִתְּכֶם אִתָּנוּ :

עִם

עִמּוֹ עִמָּהּ עִמְּךָ עִמָּךְ עִמִּי עִמָּם עִמָּכֶם

עִמָּנוּ :

Quæ ſequuntur Præpoſitiones, ſic ſe habēt in cōtextu orationis & Affixis, vt Nomina pluralia Maſculina habētia poſt ſe Genitiuum Caſum & inſeparabilia Pronomina. Dicimus enim ab אַחַר אַחֲרֵי &c.

אַחַר אַחֲרֵי

אַחֲרָיו אַחֲרֶיהָ אַחֲרֶיךָ אַחֲרַיִךְ אַחֲרַי

אַחֲרֵיהֶם אַחֲרֵיהֶן אַחֲרֵיכֶם אַחֲרֵינוּ :

עַל עֲלֵי

עָלָיו עָלֶיהָ עָלֶיךָ עָלַיִךְ עָלַי עֲלֵיהֶם

עֲלֵיהֶן עֲלֵיכֶם עֲלֵיכֶן עָלֵינוּ :

אֶל אֱלֵי

אֵלָיו אֵלֶיךָ אֵלַי אֲלֵיהֶם אֲלֵיכֶם אֵלֵינוּ :

תַּחַת

תַּחְתַּי תַּחְתֶּיךָ תַּחְתֶּנָּה תַּחְתֶּיהָ תַּחְתָּיו
תַּחְתֵּיכֶם תַּחְתֵּיהֶם תַּחְתָּם תַּחְתֵּנִי
תַּחְתֵּינוּ :

Cum Aduerbiis & Præpoſitionibus ea tantüm Pronomina compoſuimus, quæ ſciebamus eſſe in vſu: Alia, ipſe poteris cõponere, ſeruata vbíque analogia.